لەداڤۆس چی دەچێتە هەگبەی کوردەوە؟… عیماد عەلی

لابەلا ترامپ باسی ئەوەی کردووە کە نایەوێت سوپای ئەمریکا بە زۆرەملێ و تۆپزی لە عیراق بمێنێتەوە و، دژ بە بڕیارەکەی پەرلەمانی عیراق ڕەفتار ناکات و دەیەوێت بەڕێزەوە بگەڕێنەوە بۆ وڵاتی خۆیان، بەڵام دەبێت بەرژەوەندیەکانیان پارێزراو بێت و قبوڵی شکۆ شکاندن و بە زۆر دەرکردن لە عیراق ناکەن.

ئەمەش نیشانەی ئەوەیە کە ترامپ و ئەمریکا ئەمرۆ بێت یان سبەی بە خشکەیی دەکشێنەوە، بەڵام بە هێمنی نەك وەکو لە سوریا بەو شێوە خێرایە بە مانۆرەوە پاشەکشەیان کرد و وەزعی سیاسیان بە گشتی تەسلیمی روسیا کرد. ئەمەش ستراتیتجەتی ترامپە و دەیەوێت زیاتر گرنگی بە نێوخۆی ئەمریکا بدات ئەگەر لەسەر حسابی دبلۆماسیەت و پەیوەندیەکانی دەرەوەی ئەمریکاش بکەوێتەوە.

ئەگەر لەم سۆنگەیەوە بیر لە بەرژەوەندیەکانی هەرێمی کوردستان بکرێتەوە نەك لە گەشبینی کاتیی و راگەیاندنکارانەی چاوپێکەوتنێکی نێچیرڤان بارزانی و ترامپ، کە ئەویش لە پێناو وەزعی نێوخۆیی ئەمریکا و کاردانەوە بەرامبەر عیراق و ناوچەکە بوو نەوەك تەنها لەبەر کورد بێت و، ناوەخنی قسەکانی ترامپ و ئاماژەنەدانی بە هیچ شتێکی چاوەڕوانکراو ئەوەی سەلماند.

بۆیە دەبێت کورد پێش هەموو شتێك لەو گەشبینیە بێتەدەر و پێویستە بیر لەو رۆژە بکاتەوە کە ئەمریکا عیراق بەجێدەهێڵێت و هەر لە ئێستاوە هێڵی گەڕانەوە دابنێت بۆ ئەو وەزعە و چۆنێتی مامەڵە کردن و رووگیرنەبوونی لەناوچەکەدا.

لەوباوەڕەدام جگە لە کۆمەڵێك دیمەنی راگەیاندن و جێبەجێکردنی تەکتیکی وڵاتەزلەێزەکان و بەتایبەتی ئەمریکا لەدواجاردا هیچ ناچێتە هەگبەی کوردەوە کە لەقازانجی پرس و ئامانجە ستراتیجیەکانی بکەوێتەوە، لەبەر کۆمەڵێك هۆکار کە لەبارەی سیاسەتی نێودەوڵەتی نوێی جیهان و ئەمریکاوە دەرکەوتووە .

لیڕەدا باس لە خەرجیە زەبەلاحەکانی وەفدی کوردی ناکەین کە دەتوانرا کەلێنێکی پربکرادیەتەوە و ئاهێك بەبەر دابینکردنی پێویستیە نێوخۆییەکاندا بهێنابایەوە، بەڵام چاوەرێنەکردنی دەرئەنجامی مەعنەوی و سیاسی باش زیانە مادیەکانی هەرێمی کوردستانیش گەورەتردەکات.

بۆیە، بە خوێندنەوەیەکی واقیعی و دوور لە سۆز و حزبایەتی تەسك بۆ

ئەم چالاکیانەی داعش، دەتوانرێت هەنگاوی راستو دروست بنرێت بۆ دەربازبون و بۆ ئەوەی لێکەوتەکانی لەدژی ئێمە نەکەوێتەوە، بەتایبەتی دەبێت چاومان لەسەر ئەوە بێت کە ئێران نزیکترە و زامنترە بۆ هەرتەکتیکێك لە پێناو بەدیهێنانی هەر ئامانجێکی ستراتیجی و مامەڵەکانی داهاتووی ئەویش بۆ هەگبەکەی ئێمە چارەنوسسازترە. بۆیە بە لەبەرچاوگرتنی دوولایەنەی تەوەرەکان زیانەکان کەمتر دەکرێنەوە، بەڵام وەك هەمیشە میژوو پێمان دەڵێت؛ ئێستاش کورد بە کەوچکێکی ئاوی داعش کەوتێتە مەلە و دەریای قووڵی سیاسی و ئابووریی ناوچەکەی لەبیرچووە ویان بە دیدارێك شاگەشکە بووە وهەموو پێویستیەکانی فەرامۆش کردووە.

بۆیە بە خوێندنەوەی ئەگەرەکان، هەنگاوەکانمان مکۆمتر دەبن. ئێمەی چاودێر لەدوورەوە، چالاکیەکانی داعش گەشبینمان ناکات، کەوابزانین هەگبەکەمان شتێکی ئەوتۆی تیچوبێت و، ئەوەی دەوترێت جگە لە گەشبینی خودی کورد هیچی تێدا بەدیناکەین، لەگەڵ ئەوەشدا دەبێت بزانین کە:

*چاوپێکەوتنی سەرۆکی هەرێم و ترامپ لە پەراوێزی داعش کاردانەوەیە نەك وێستەگەیەکی دیبلۆماسی پەیوەندیدار بە ستراتیجیەت و رەفتار و مامەڵەی ئەمریکا لەگەڵ وڵاتان و ناوچەکە.

*رۆژگار دەریدەخات کە مامەڵەی ئەمریکا لەگەڵ ناوچەکە بەگشتی وەك ئیمە دەمانەوێت کوردی تێدا ناخوێنرێتەوە و تەنها مامەڵەی وێستگە بچوکەکانە و کارتەو بەکاردەهێنرێت.

*هەرێمی کوردستان لە کوردستانی رۆژئاوا زیاتری پێناکرێت بۆ ئەمریکا، کەچی زوو لەبیرمان کردوو و پەندمان لێوەرنەگرتێتەوە و لەم ململانێیەدا بە دیدارێك خۆمان خستە جەمسەرێکەوە کە لایەنگیری ئەو جەمسەرە بە تەنها بۆ پرسی کورد زیانی لەقازانجی دوورمەودای زۆرترە.

- ئەمریکا تا ئێستاش کورد بە هەمان سیاسەتی کێسنجەر ئاسا وەك یاریچیەکی یەدەگ بەکاردێنێت و هیچیتر.

  لەگەڵ ئەم هەموو گومانانە دەبێت کورد بزانێت کە ناتوانێت لەناوچەکە بفڕێت و لەمرۆ بەدواوە دەبێت بگەڕێتەوە و هەموو هێڵەکان بگرێتەبەر و خۆی لە تەرەفگیری دەربکات و لە دوورایەکی یەکسانەوە لەگەڵ جەمسەر و تەوەرەکان مامەڵەبکات و خاڵی گەرانەوە لەبەرچاوبێت ئەوەش باش بزانێت کە هەگبەکەی لە داعش پرنەبووە.